

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Amaç

- İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.
- İlköğretim, ilköğrenim kurumlarında verilir; öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için **mecburi**, devlet okullarında **parasızdır**.
- Mecburi ilköğretim çağı, **6-14 yaş** grubundaki çocukları kapsar. İlkokulların birinci sınıflarına o **yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran** çocukların kaydı yapılır. Ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlaması veya kaydının ertelenmesi ile ilgili hususlar **yönetmelikle** düzenlenir.
- Türk vatandaşı kız ve erkek çocuklar ilköğrenimlerini resmi veya özel Türk ilköğretim okullarında yapmakla mükelleftir.
- Mecburi öğretim çağında olup da, memleket dışında olmak, oturduğu yerde okul bulunmamak veya sağlık durumu dolayıyla ilköğretim okuluna devam edemeyen vatandaşlardan özel olarak öğretim görenler, imtihanla ve yaşlarına göre layık oldukları ilköğretim okulu sınıflarına veya mezuniyet imtihanlarına alınırlar.

Teşkilat

İlköğretim kurumları şunlardır:

- ➔ **1. Mecburi olanlar:**
 - İlköğretim okulları (gündüzlü, pansiyonlu, yatılı ilköğretim okulları ve gezici okullar),
 - Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar,
 - Özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulacak okullar ve sınıflar.
 - ➔ **2. İsteğe bağlı olanlar:**
 - Okul öncesi eğitim kurumları,
 - Tamamlayıcı sınıflar ve kurslar
- ➔ **2023 EKYS'de Sorulmuştur!** ←

İlde İlköğretim Görevlileri

İlkokullar ve ortaokullar birlikte veya ayrı oluşlarına, büyüklüğüne, anasınıfları ve özel eğitim sınıflarının bulunuşuna göre, ilköğretim kurumlarında aşağıdaki görevliler bulunur:

- Müdür ve müdür yardımcıları,
- Öğretmenler; sınıf, branş, okul öncesi eğitim, özel eğitim öğretmenleri ile gezici öğretmenler ve usta öğreticiler,
- Rehberlik uzmanları,
- Sağlık, teknik, genel idare ve yardımcı hizmetler sınıflarına dahil personel ile eğitim faaliyetlerinin gerektirdiği diğer personel bulunur.

➔ **2022 EKYS'de Sorulmuştur!** ←

- ➔ İlköğretim kurumlarındaki görevlilerin nitelikleri, görev ve yetkileri ile atanma usul ve esasları **yönetmelikle** tespit edilir.

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Okulların Açılma, Kapanma Zamanı

- İlköğretim kurumlarının açılma, kapanma ve öğretime ara verme zamanları **Milli Eğitim Bakanlığınca** çıkarılacak **yönetmelikle** düzenlenir.
- İlköğretim okulların yaz tatili, sınavların bitimi tarihinden yeni öğretim yılının başına kadar sürer.
- Tek öğretmenli okullarda **görevli öğretmenlerin yaz tatili izinleri, bölge ilköğretim müfettişleriyle, ilçe eğitim müdürü tarafından** okul ve kurumların korunması da gözönünde tutularak ayarlanır.
- Öğretmenler **kanunlarla** veya **Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle** kendilerine verilen işlerden başka, meslek dışı her hangi bir görevle yükümlü tutulamazlar.

Kayıt ve Kabul

- Her çocuk, mecburi ilköğrenim çağına girdiği öğretim yılı başında ilköğretim okuluna kayıt ve kabul edilir. Her veli yahut vasi veya aile başkanı, çocuğunu zamanında ilköğretim okuluna yazdırmakla yükümlüdür. Bu kanunda sözü geçen "**aile başkanı**" deyiminden maksat, **veli** veya **vasi** durumunda bulunmadığı halde ilköğretime devam mecbur olan çocukları sürekli olarak yanında bulunduran veya barındıran, yahut da çalıştırandır.

► Mecburi öğrenim çağını bitirdiği öğretim yılı sonuna kadar ilköğretim okulu bitiremeyen çocukların ilköğrenimlerini tamamlamak üzere **en çok iki öğretim yılı** daha okula devamlarına izin verilir. Bu **iki yıllık uzatma sonunda da** okulu bitiremeyenlere **tasdikname** verilerek, **kayıtları silinir.**

► **Bir öğretim yılı**, derslerin başlamasından bir hafta önceki tarihten, son sınıf sınavlarının bittiği güne kadarki süredir.

► Her yıl derslere başlamadan **en az 15 gün önce**, muhtarlar okul müdürüyle iş birliği yaparak köy ve mahallelerindeki **mecburi öğrenim çağında bulunan** çocukların künyelerini gösterir **üç nüsha** çizelge hazırlayıp **birer nüshasını okul idarecilerine ve ilçe eğitim müdürlüğüne** verir. Diğer nüshasını da yanlarında saklarlar. Çocuklarını zamanında okula yazdırmalarını, veli yahut vasi veya aile başkanlarına bildirir ve ilan ederler.

► Mecburi öğrenim çağında olup da belirli zaman içerisinde okula yazdırılmıyan çocukları, okul müdürleri kendiliklerinden okula kaydeder ve veli yahut vasi veya aile başkanlarına bildirirler. Bu gibi çocuklar yine de okula gelmezlerse; haklarında **devamsız öğrenciler** gibi işlem yapılır.

► Birleştirilmiş sınıflar da dahil olmak üzere **bir öğretime** düşen öğrenci sayısı **40 dan fazla** olamaz.

► Her yıl **Eylül ayının üçüncü haftası** "**ilköğretim haftası**" dır.

sinavtime

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Okula Devam

- Her öğrenci velisi yahut vasisi veya aile başkanı çocuğunun mecburi ilköğretim kurumuna muntazaman devamını sağlamakla ve özrü yüzünden okula gidemeyen çocuğun durumunu **en geç üç gün** içinde okul idaresine bildirmekle yükümlüdür.

2025 EKYS'de Soruldu!

- Mülki amirler, ilköğretim müfettişleri ve zabıta teşkilatı** ilköğrenim çağındaki çocukların mecburi ilköğretim kurumlarına devamlarını sağlamakla veli yahut vasi veya aile başkanlarına ve okul idarelerine yardımla ve her türlü tedbiri almakla vazifelidirler.
- Hastalık, sel, kar, deprem ve yangın gibi zorlayıcı sebepler dışında çocuğun ailesi yanında kalmasını gerektiren ailede ölüm, yaralanma, düğün, askere gitme, bağ, bahçe, tarla ve sürüde tarım ve hastalık savaşı yapılması gibi sebeplerle öğrencilere **bir yıl içinde 15 günü geçmemek** üzere okul idarelerince izin verilir.
- Okula devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sebepleri **okul idarelerince** ve **ilköğretim müfettişlerince** araştırılarak devama engel olan maddi ve manevi sebeplerin giderilmesine çalışılır. Bu sebeplerin giderilmesi mümkün olmadığı takdirde durum, köylerde **muhtara**, diğer yerlerde **mülki amirlere** bildirilir. Bu makamlarca gerekli tedbirler alınır.

sinavtime

- Hastalık, sel, kar, deprem ve yangın gibi okul idaresince takdir edilecek sebeplerle okula gelemeyen öğrenciler **izinli** sayılırlar.
- Muhtarlıkça veya mülk amirce yapılan tebliğe rağmen çocuğunu okula göndermeyen veli veya vasiye okul idaresince tespit edilen çocuğun okula devam etmediği beher gün için **15 Türk Lirası** idari para cezası verilir.
- Bu para cezasına rağmen çocuğunu okula göndermeyen veya göndermeme sebeplerini okul idaresine bildirmeyen çocuğun veli veya vasisine **500 Türk Lirası idari para** cezası verilir.
- Okul idareleri ve mülki amirliklerce bu Kanuna göre usulen sorulacak sorulara cevap vermekten kaçınanlar ile gerçeğe uymayan beyanda bulunanlara **100 Türk Lirası** idari para cezası verilir.
- İlköğrenim çağında olup da mecburi ilköğretim kurumlarına devam etmeyenler, hiçbir resmi ve özel iş yerinde veya her ne surette olursa olsun çalışmayı gerektiren başka yerlerde **ücretli** veya **ücretsiz** çalıştırılmazlar.
- Yukarıdaki hükümlere aykırı davrananlara **400 Türk Lirasından 1000 Türk Lirasına kadar** idari para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları mahalli mülki amir tarafından verilir.

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Okulların Arsa ve Arazi İşleri

- Şehir, kasaba ve köy okulları arsalarıyla köy okullarına gelir sağlayacak araziye uygulama bahçeleri için lüzumlu topraklar, il ve ilçelerde bölge ilköğretim müfettişlerinin veya ilçe eğitim müdürünün başkanlığında **Tarım, Tapu, Maliye** dairelerinden görevlendirilecek birer eleman ile **mahalle veya köy muhtarından** teşekkül edecek komisyon tarafından seçilir.
- Meyhane, kahvehane, kiraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin, okul binalarından kapıdan kapıya **en az 100 metre** uzaklıkta bulunması zorunludur.
- Turizmin yoğun olduğu yörelerdeki okulların tatil olduğu dönemlerde işyerleri ile okullar arasında **100 metre şartı aranmaz.**
- Bununla ilgili esaslar **İçişleri, Milli Eğitim, Sağlık, Kültür ve Turizm** bakanlıklarının müştereken hazırlayacakları **yönetmelikle** belirlenir.
- Okula gelir sağlamak maksadiyle seçilen topraklar, **50 dekardan** fazla olamaz.
- Satınalma veya kamulaştırmak, köy okulları için **köy tüzel kişiliğine**, şehir ve kasaba okulları için **özel idareye** aittir.
- Her köy okulunun bitişiğinde veya yakınında **2 dekardan az ve 10 dekardan** çok olmamak üzere, bir **uygulama bahçesi** bulunur.

- Okullar için tahsis, satınalma veya kamulaştırma yoluyla sağlanan topraklarla bu topraklar üzerinde yapılacak bina veya tesisler, buldukları yerlere göre **köy veya özel idareler adına** tapuya tescil edilir.
- Köy okullarına bitişik öğretmen lojmanlarıyla müstakil öğretmen lojmanlarının dolayında her ev için **500 ila 1000 metre** karelik bir arazi, **öğretmen bahçesi** olmak üzere okul arsasından veya uygulama bahçesinden yahut okula gelir sağlayacak araziden ayrılır. Öğretmenler, bu bahçelerden **parasız** faydalanırlar; fakat **kiraya** veya **ortaklığa** veremezler.

İlköğretimin Gelir, Giderleri ve Planlama

- Her yıl Devlet gelirlerinin **% 3 ünden** az olmamak üzere Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar,
- Özel idare bütçelerine, bu kanun hükümleri gereğince sağlanacak gelirler hariç ve mali yılında ilköğretime tahsis edilen miktardan az olmamak üzere, yıllık gelirlerinin **en az % 20 si** oranında konulacak ödenekler,
- Köy okullarına gelir sağlamak üzere, tahsis edilen araziden ve okul uygulama bahçesinden elde edilen gelirler hariç köy bütçelerine **her yıl genel gelirlerinin en az % 10 u** oranında konulacak ödenekler,
- Mahkemelerce hükmolunanlar da dahil olmak üzere bu Kanuna göre verilecek **para cezaları,**

222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

- Gelirleri sıbyan, mahalle tıfıl okullarıyla medreselere ve diğer ilim müesseselerine tahsis edilmiş bulunan mazbut vakıflar hasılatından her yıl Vakıflar Genel Müdürlüğüne bütçe ile tesbit edilecek gelirlerle mütevelliler tarafından idare olunacak vakıflardan ayrılacak hisseler,
 - İktisadi Devlet Teşekkülleri, özel kurumlar, dernekler veya hayırsever kimseler tarafından yapılacak her türlü mal, para bağışları ve vasiyetler,
 - Gelir ve Kurumlar Vergisi yükümlüleri tarafından makbuz mukabilinde yapılacak para bağışları, yıllık bildirim ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilir.
 - Faizler,
 - Hurdaya çıkacak okul eşya ve levazımının, işe yaramıyacağı anlaşıldığından veya yenisi yapıldığından satılmasına karar verilen okul binaları enkazının veya okul yerinin değiştirilmesi dolayısıyla bu kanuna göre istifa edilmeyecek durumda kalan arsa ve tarhaların satışından elde edilecek paralar,
 - Sözleşmeler gereğince kısmen veya tamamen yerine getirilmeyen okul yapım işleri mütaahhitlerinden alınacak gecikme ve benzeri tazminat ve mütaahhitlerin irat kaydolunacak teminat akçeleri,
- Bütçelerine yukarıda yazılı oranlarda ilköğretim ödeneği koymamış olan idareler, belediye ve köyler için bu ödenekler; bütçeleri inceleme ve onamaya yetkili makamlar tarafından doğru-
dan doğruya konur; bu ödeneklerin **mali yıl başında** özel idarelere yatırılması sağlanır.

Soru & Cevap

- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanun'a göre çocuğunu okula göndermeyenlere Muhtarlar ve mülki amirler en geç kaç gün içinde durumun veli veya vasi veya aile başkanlarına tebliğini sağlarlar?

→ 3 gün

2025 EKYS'de Soruldu!

- 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre mecburi ilköğretim çağı, kaç yaş grubundaki çocukları kapsar?

→ 6-14 yaş

- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre, çocuğun ailesi yanında kalmasını gerektiren, ailede ölüm, yaralanma, düğün, askere gitme, bağ, bahçe işleri gibi sebeplerle öğrencilere bir yıl içinde okul idarecilerince kaç günü geçmemek üzere izin verilir?

→ 15 gün

2026 EKYS | Sinavtime

- 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre "ilköğretim haftası" ne zamandır?

→ Eylül ayının üçüncü haftası

- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanun'a göre her köy okulunun bitişiğinde veya yakınında ne kadardan az ne kadardan olmamak üzere, bir uygulama bahçesi bulunur?

→ 2 dekardan az ve 10 dekardan çok olmamak üzere